

Moje dziecko nie mogło tego zrobić, a jednak Rady dla mamy, która dowiedziała się, że dziecko:

I. Coś ukradło: 1.Przyczyna: Najważniejsze jest adekwatne odkrycie zaistniałego stanu rzeczy. W zależności od wieku dziecka różne są motywy kradzieży. Dokonują jej głównie dzieci starsze oraz młodzież. - młodsze mogą nie być świadome złego postępowania i robić to, ponieważ same były świadkami takiego wydarzenia. Uczą się one bowiem poprzez obserwację i naśladowanie (zarówno dobrych jak i złych uczynków - mechanizm modelowania). - starsze przywłaszczają cudzą rzecz, aby dostarczyć sobie mocnych wrażeń, przypodobać się kolegom, jest to dla nich interesujące, ponieważ dotąd nie wykonywane i zabronione. Zdarza się, iż decydują się na taki krok, gdyż chęć posiadania danej rzeczy jest bardzo duża, a możliwość sfinansowania przez rodziców niemożliwa.

2. Rozmowa: - dialog z młodszym dzieckiem: można opowiedzieć mu bajeczkę o misiui, który np. zabrał ze sklepu batonika (w zależności od sytuacji), a następnie zapytać: „ Jak myślisz dlaczego miś wziął bez pozwolenia batonika ze sklepu”? Dziecko udzieli odpowiedzi, która będzie odzwierciedlała jego własny motyw postępowania. Następnie „Czy miś zrobił dobrze? Jeśli nie, to jak powinien się zachować?”. - rozmawiając ze starszym dzieckiem musimy najpierw odczekać, aż emocje opadną i będziemy w stanie zadać pytanie spokojnym tonem. Ważne, aby nie nakrzyczeć na dziecko, ponieważ to zmniejsza szanse na poznanie przyczyny kradzieży. Nie wyznaczać kar, starać się za wszelką cenę poznać motyw postępowania, dopiero wówczas mamy szansę na rozwiązanie problemu. Tutaj niezbędna okaże się jakość relacji, jakie dotąd wypracowaliśmy z pociechą. Dziecko powinno oddać rzecz, którą ukradło i przeprosić.

II. Okłamało ją: 1.Dlaczego? a) obawa przed konsekwencjami: dzieci najczęściej kłamią, ponieważ boją się konsekwencji powiedzenia prawdy. Na ten moment mają spokój, dalsze rezultaty stają się dla nich mniej istotne. *Umowa: Ważne, aby pokazać dziecku, iż opłaca się mówić prawdę. Można sporządzić umowę „Ja obiecuję, że nie będę krzyczeć, ani stosować żadnych kar, jeśli Ty przyznasz się, kiedy zdarzy ci się zrobić coś niewłaściwego”. Pamiętajmy aby dotrzymać obietnicy, nie dać ponieść się emocjom, gdy usłyszymy coś, z czego będziemy bardzo niezadowoleni. Kiedy raz uda się doprowadzić do takiej sytuacji należy wówczas powiedzieć „ nie podoba mi się, iż zachowałeś się w taki sposób, ale doceniam to, że sam się do tego przyznałeś, bo to wymaga dużej odwagi”. Kiedy dziecko zauważy, iż mówienie prawdy jest dla niego korzystniejsze, będzie powielało takie zachowanie. Młodszemu dziecku opowiedzieć historię, w której bohater kłamał, a kiedy palił się pożar i on chciał wszystkich zawiadomić nikt mu nie uwierzył i spalił się domek.

1.Dlaczego? b) pokazanie siebie w lepszym świetle: dziecko chciało być docenione przez rodziców, pochwalone. *Wzmacnianie samooceny: Wskazanie dziecku jego mocnych stron, pomoc w dostrzeżeniu jego pozytywnych cech, zachowań, a także udowodnieniu, że się je zauważa i docenia, na co dzień. Ważne, aby pociecha czuła się kochana taka jaka jest, wówczas spadnie motywacja do ukazywania się w bardziej pozytywnym świetle. III. Uderzyło, pobiło kolegę: 1.Dlaczego? Bardzo trudno określić jest podłoże, na którym „rodzi się” agresywne zachowanie. Agresja w bardzo wielu przypadkach może być np. manifestacją lęku, pojawić się na skutek nieradzenia sobie ze stresem, ekspresją negatywnych emocji, ale również może okazać się chęcią zwrócenia na siebie uwagi, czy być swojego rodzaju buntem na przykład w odpowiedzi na rozwód rodziców. 2.Jak postępować?

a) specjalista: Kiedy nasze dziecko z niezrozumiałego dla nas powodu zacznie nagle szczytać, pluć, kopać innych, nie powinniśmy pozostać obojętni. Jest to swojego rodzaju alarm ostrzegawczy, iż coś niewłaściwego dzieje się z naszą pociechą i niezbędna może okazać się pomoc specjalisty. Specjalistą jest psycholog, który po dokładnym wywiadzie oraz uważnej obserwacji dziecka, określi przyczyny agresji i udzieli rodzicom cennych wskazówek na temat tego, jak tym niepożądanym zachowaniom zaradzić. b) odroczone wizyta u specjalisty: Jeżeli natomiast wizyta u fachowca, z jakichś powodów musi zostać odłożona na późniejszy termin, można założyć dziecku tzw.„kalendarzyk”, w którym zapisywane będą „dni wolne od bicia” oraz „dni, w których dziecko niestety uderzyło”. W tym wypadku należałoby umówić się z pociechą, że za np. dziesięć „dni wolnych od bicia” otrzyma nagrodę (tutaj bardzo ważne jest, aby nagroda współmierna była do osiągnięć dziecka, tzn. trzeba mieć wzgląd na jego realne możliwości, a np. zabawka, którą miałyby otrzymać powinna rzeczywiście motywować je do pracy). Sugerowana metoda jest dość powszechna i często sprawia, iż dzieci zauważając, że dane zachowanie spotyka się z nagrodą, będą uczyły się, aby je powielać, nawet wówczas, gdy w późniejszym okresie np. upragniona zabawka będzie kupowana nie za każdym razem, gdy pociecha zachowa się w odpowiedni sposób, a nawet, gdy zupełnie przestaniemy ją nagradzać.

IV. Przeklina na przykład wśród kolegów: 1. Jak postępować? a)metoda behawioralna: podobnie jak we wcześniej opisanym kalendarzyku zapisywane są dni kiedy dziecko nie użyło brzydkiego słowa i kiedy mu się to zdarzyło. b)dzienniczek: dziecko zastępuje brzydkie wyrazy innymi, które będzie używało zamiennie.

V. Skandalicznie zachowuje się przy gościach - siorbie przy stole, skacze po sofie, przerywa starszym, itp. Kiedy nauczymy dziecko jak poprawnie zachowywać się w

środowisku rodzinnym, będzie ono również grzeczne w otoczeniu osób obcych. 1. Jak postępować? Niepożądane zachowanie można wyeliminować poprzez nagradzanie, brak nagradzania (ignorowanie) oraz karanie. Proszę zastanowić się nad obraniem którejś z wymienionych metod. Często rodzice boją się ignorować nieposłuszeństwo w obawie przed stratą autorytetu, dlatego karzą pociechę np. zakazem oglądania telewizji. Problem polega na tym, iż wymaganie posłuszeństwa i straszenie karą, może spowodować napad złości trudny do opanowania. Dlatego proszę zastanowić się nad możliwością zignorowania nieaprobowanego zachowania. Chcąc zignorować reakcję należy nie zwracać najmniejszej uwagi na krzyki, niegrzeczne słowa czy protesty. Lekceważyć często zdarzające się napady złości, zostawiając dziecko, o ile to możliwe, bez publiczności, zajmując się swoimi sprawami. Aby dziecko było posłuszne, należy pokazać mu, że rzeczywiście traktujemy serio to, co mówimy. Proszę stanąć obok dziecka i powtarzać polecenia głośno (ale bez krzyku) i zdecydowanie. Jeżeli dziecko wypełnia polecenie, należy pochwalić je. Jeżeli pociecha coś robi i skutkiem tego działania będzie przyjemne dla niego wydarzenie, to wtedy zwiększa się prawdopodobieństwo, że powtórzy to samo zachowanie w przyszłości. Jego zachowanie zostało wzmocnione, prawdopodobnie więc, zachowa się znowu w taki sam sposób. (Takie nagradzanie nazywamy “wzmocnieniem pozytywnym”.) Proszę pamiętać, iż do pociechy należy zwracać się przy pomocy prostych i krótkich zdań, tak żebyśmy mieli pewność, że rozumie, czego od niego oczekujemy. Należy mówić zdecydowanym, opanowanym tonem, tak, aby dziecko czuło, iż jesteśmy pewni swych słów i nie pozostawiamy wyboru. Proszę nie używać zdań pytających, lecz twierdzących. Najważniejsze, aby być konsekwentnym w tym, co się mówi, w przeciwnym wypadku nauczymy dziecko, iż warto się sprzeciwiać, bo mama, tato prędzej czy później ulegną, a ono nie będzie musiało spełniać ich próśb. W braku konsekwencji najczęściej tkwić źródło niepoprawnych zachowań dzieci.

psycholog

mgr Daria Czajkowska